

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
ĐẠI HỌC KINH TẾ & QTKD THÁI NGUYÊN**

PHẠM THỊ THANH NGA

**PHÁT TRIỂN SẢN XUẤT CHÈ THEO HƯỚNG BỀN
VỮNG TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ
CHUYÊN NGÀNH: KINH TẾ NÔNG NGHIỆP**

Thái Nguyên, 2012

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
ĐẠI HỌC KINH TẾ & QTKD THÁI NGUYÊN

PHẠM THỊ THANH NGA

**PHÁT TRIỂN SẢN XUẤT CHÈ THEO HƯỚNG BỀN
VỮNG TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN**

Chuyên ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số: 60 – 31 - 10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. HOÀNG THỊ THANH NHÀN

Thái Nguyên, 2012

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn ***“Phát triển sản xuất chè theo hướng bền vững trên địa bàn Thành phố Thái Nguyên”*** là công trình nghiên cứu của cá nhân tôi. Đề tài hoàn toàn trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào. Các thông tin sử dụng trong đề tài đã được chỉ rõ nguồn gốc, các tài liệu tham khảo được trích dẫn đầy đủ, mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn.

Tác giả luận văn

Phạm Thị Thanh Nga

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành bản đề tài này ngoài sự cố gắng, sự nỗ lực của bản thân, tôi luôn nhận được sự giúp đỡ tận tình của nhiều cá nhân và tập thể.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến PGS.TS Hoàng Thị Thanh Nhân, người đã tận tình chỉ bảo, hướng dẫn giúp đỡ tôi thực hiện và hoàn thành đề tài này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban giám hiệu, Phòng Quản lý đào tạo sau đại học cũng như các khoa chuyên môn, phòng ban của Trường Đại học Kinh tế & Quản trị kinh doanh đã tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu tại trường.

Tôi xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ nhiệt tình của UBND thành phố Thái Nguyên, phòng thống kê thành phố, Phòng tài nguyên và môi trường, phòng Nông nghiệp & phát triển nông thôn và đặc biệt là Trường Đại học Nông lâm nơi tôi đang công tác đã tạo mọi điều kiện giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và viết luận văn tốt nghiệp này.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến Đảng Ủy, HĐND, UBND và bà con nông dân các xã Tân Cương, Phúc Hà, Tích Lương những người đã giúp tôi trong quá trình thực hiện luận văn.

Tôi xin cảm ơn sự động viên, giúp đỡ của bạn bè, đồng nghiệp và gia đình đã chia sẻ những khó khăn và động viên tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin bày tỏ sự cảm ơn sâu sắc đối với mọi sự giúp đỡ quý báu đó.

Tác giả luận văn

Phạm Thị Thanh Nga

MỤC LỤC

	Trang
LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG BIỂU	vii
DANH MỤC CÁC HÌNH	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của việc nghiên cứu đề tài.....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	3
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Ý nghĩa khoa học của luận văn	4
5. Bố cục của luận văn	4
Chương 1 CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ SẢN XUẤT CHÈ THEO HƯỚNG BỀN VỮNG	5
1.1. Cơ sở lý luận về phát triển bền vững	5
1.1.1. Bản chất của phát triển và phát triển bền vững.....	5
1.1.2. Điều kiện của phát triển bền vững	7
1.1.3. Nội dung chủ yếu về phát triển bền vững	9
1.1.4. Các yếu tố chủ yếu phát triển kinh tế nông nghiệp bền vững.....	12
1.2. Quan điểm phát triển sản xuất chè bền vững	14
1.2.1. Tầm quan trọng của phát triển sản xuất chè bền vững	14
1.2.2. Các nhân tố ảnh hưởng đến sản xuất chè bền vững.....	14
1.3. Cơ sở thực tiễn	19
1.3.1. Tình hình phát triển sản xuất chè trên thế giới	19
1.3.1.1 Tình hình chung về sản xuất chè trên thế giới.....	19
1.3.1.2. Ba trường hợp thực tiễn: Trung Quốc, Nhật Bản và Ấn Độ.....	20
1.3.2. Tình hình phát triển sản xuất chè ở Việt nam	27
1.3.3. Ngành chè tỉnh Thái Nguyên	30
Chương 2 PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	34
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	34
2.2. Các phương pháp nghiên cứu.....	34
2.2.1. Chọn điểm nghiên cứu	34
2.2.2. Phương pháp thu thập thông tin	34
2.2.3. Phương pháp phân tích và xử lý thông tin	36
2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	36

2.3.1. Nhóm chỉ tiêu về phát triển sản xuất.....	36
2.3.2. Nhóm chỉ tiêu về kết quả, hiệu quả kinh tế.....	36
2.3.3. Các chỉ tiêu về hiệu quả xã hội	37
2.3.4. Các chỉ tiêu về hiệu quả môi trường	37
Chương 3 THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN SẢN XUẤT CHÈ THEO HƯỚNG BỀN VỮNG TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN	38
3.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	38
3.1.1. Điều kiện tự nhiên – kinh tế và xã hội	38
3.1.1.1. Vị trí địa lý	38
3.1.1.2. Địa hình, thổ nhưỡng	38
3.1.1.3. Đặc điểm thời tiết và khí hậu	39
3.1.1.4. Tình hình phân bố và sử dụng đất đai	40
3.1.1.5. Cơ cấu kinh tế	41
3.1.1.6. Tình hình nhân khẩu và lao động.....	41
3.1.1.7. Cơ sở vật chất - kỹ thuật	42
3.1.2. Những lợi thế và khó khăn trong quá trình phát triển sản xuất chè ở Thái Nguyên.....	44
3.1.3. Tình hình phát triển sản xuất, chế biến, tiêu thụ chè Thái Nguyên	45
3.1.3.1. Tình hình sản xuất.....	45
3.1.3.2. Chế biến, tiêu thụ chè ở Thái Nguyên	49
3.2. Thực trạng phát triển sản xuất chè theo hướng bền vững trên địa bàn thành phố Thái Nguyên.....	51
3.2.1. Tình hình chung về sản xuất chè của Thành phố Thái Nguyên.....	51
3.2.2. Tình hình chung của nhóm hộ được điều tra	53
3.2.2.1. Đặc điểm chung.....	53
3.2.2.2. Tình hình sản xuất chè của các nhóm hộ nghiên cứu	56
3.2.3. Những ảnh hưởng của việc phát triển sản xuất chè đối với xã hội.....	62
3.2.4. Những ảnh hưởng của việc phát triển sản xuất chè đối với môi trường sinh thái	63
3.2.4.1. Quản lý dinh dưỡng đất và chống xói mòn.....	63
3.2.4.2. Những ảnh hưởng của việc sử dụng thuốc bảo vệ thực vật.....	65
3.2.5. Đánh giá thực trạng và kết luận tình hình phát triển sản xuất chè theo hướng bền vững	68

Chương 4 MỘT SỐ GIẢI PHÁP NHẪM PHÁT TRIỂN SẢN XUẤT CHÈ THEO HƯỚNG BỀN VỮNG TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN.....	71
4.1. Quan điểm, định hướng, mục tiêu phát triển sản xuất chè ở Thành phố Thái Nguyên.....	71
4.1.1. Quan điểm về phát triển sản xuất chè ở Thành phố Thái Nguyên.....	71
4.1.2. Định hướng về phát triển sản xuất chè ở Thành phố Thái Nguyên.....	71
4.1.3. Mục tiêu về phát triển sản xuất chè ở Thành phố Thái Nguyên.....	71
4.2. Một số giải pháp chủ yếu nhằm phát triển sản xuất chè trên địa bàn thành phố Thái Nguyên theo hướng bền vững	72
4.2.1. Quy hoạch vùng chè.....	72
4.2.2. Giải pháp về chế biến.....	73
4.2.3. Giải pháp về khoa học công nghệ: Giống, kỹ thuật canh tác, quản lý chất lượng nguyên liệu, thu hoạch và bảo quản, giải pháp công nghệ chế biến	74
4.2.4. Thu hút vốn đầu tư	75
4.2.5. Giải pháp về công tác khuyến nông nhằm nâng cao hiệu quả sản xuất chè của thành phố Thái Nguyên.....	75
4.2.6. Giải pháp về thị trường tiêu thụ sản phẩm chè	76
4.2.7. Đẩy mạnh liên kết dọc và liên kết ngang trong chuỗi giá trị ngành chè thành phố Thái Nguyên.....	77
4.2.8. Tăng cường quản lý chất lượng trong bối cảnh hội nhập thông qua việc áp dụng quy trình quản lý nông nghiệp tốt cho chè (Global GAP, Asian GAP, Việt GAP)	77
4.3. Kiến nghị.....	79
KẾT LUẬN	81
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	83

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

TT	Chữ viết tắt	Chữ viết đầy đủ
1	UBND	Ủy ban nhân dân
2	ĐVT	Đơn vị tính
3	BVMT	Bảo vệ môi trường
4	BVTV	Bảo vệ thực vật
5	GO	Giá trị sản xuất
6	VA	Giá trị gia tăng
7	IC	Chi phí trung gian
8	PTBV	Phát triển bền vững
9	VSATTP	Vệ sinh an toàn thực phẩm
10	TNHH	Trách nhiệm hữu hạn
11	NLN	Nông lâm nghiệp
12	XNK	Xuất, nhập khẩu

DANH MỤC CÁC BẢNG BIỂU

	Trang
Bảng 1.1: Tiêu chuẩn hàm lượng đồng và chì trong chè	21
Bảng 1.2: Tiêu chuẩn hàm lượng kim loại nặng trong đất	21
Bảng 1.3: Hàm lượng tồn dư thuốc trong chè.....	22
Bảng 1.4: Hàm lượng kim loại cho phép trong chè	29
Bảng 1.5: Diện tích, sản lượng chè tỉnh Thái Nguyên 2009 - 2011	30
Bảng 3.1: Tình hình đất đai của thành phố Thái Nguyên năm 2009 – 2011 ..	40
Bảng 3.2: Cơ cấu giống chè ở Thái Nguyên.....	46
Bảng 3.3: Tỷ lệ cơ cấu giống theo huyện năm 2011	47
Bảng 3.4: Diện tích, sản lượng chè búp tươi theo huyện, thành phố, thị xã... 48	
Bảng 3.5: Xuất khẩu chè ở tỉnh Thái Nguyên.....	50
Bảng 3.6: Diện tích – năng suất – sản lượng chè năm 2011	52
Bảng 3.7: Tình hình nhân lực của hộ	53
Bảng 3.8: Phương tiện sản xuất của hộ.....	55
Bảng 3.9: Chi phí sản xuất chè của hộ.....	57
Bảng 3.10: Kết quả sản xuất chè của hộ	61
Bảng 3.11: Hiệu quả sản xuất chè của hộ	61
Bảng 3.12: Tình hình giáo dục – y tế.....	63

DANH MỤC CÁC HÌNH

	Trang
Hình 1.1: Con đường nghèo đói ở các nước đang phát triển	12
Hình 1.2: Sơ đồ tổng quát của ngành chè tỉnh Thái Nguyên	33
Hình 3.1: Quy trình chế biến chè xanh	58
Hình 3.2: Sơ đồ tiêu thụ sản phẩm chè	60